

Burgum, 28 november 2023

Betreft: vergunningsaanvraag vergister Sonac toelichting voor inspraak

Geacht college en beste raadsleden,

Op dinsdag 28 november maakt Dorpsbelangen Burgum gebruik van de mogelijkheid om in te spreken op het Iepen Podium tav de groengasinstallatie **(vergister)** Sonac

Zoals u heeft kunnen lezen in de brief die Dorpsbelangen Burgum (dd 20 september 2022 - zie bijlage) kwamen de plannen voor een biovergister bij Sonac voor de inwoners en voor ons als Dorpsbelangen nogal onverwacht.

Pas half september werd ons duidelijk wat de vraag was aan onze gemeente, terwijl er raadsleden al begin van dit jaar bij informatiebijeenkomsten konden aanschuiven. Het verbaast ons dat zowel gemeente als ook provincie (als bevoegd gezag) de inwoners van Burgum en Dorpsbelangen Burgum niet eerder betrokken heeft in deze plannen. In andere gevallen was de weg naar Dorpsbelangen snel gevonden.

Via de sociale media moesten wij vernemen dat er 6 december een informatieavond in Sumar is. Ook hier hebben we geen officiële berichtgeving over gehad.

Daarnaast waren wij verbaasd en ook wel wat teleurgesteld dat de open vragen die wij in onze brief van 20 september stelden aan de vooravond van dit Iepenpodium niet beantwoord zijn vanuit het college. Deze beantwoording kunnen we dan ook niet meenemen in onze voorbereiding van dit podium.

Vorbereiding

De afgelopen tijd zijn de bestuursleden van Dorpsbelangen Burgum zelf op onderzoek uitgegaan in de openbare stukken van de Raad. We hebben oa gesproken met bezorgde burgers, ambtenaren, vertegenwoordigers van 2040, raadsleden en zijn mee geweest op bedrijfsbezoek in Son.

Al snel kwamen we er achter dat het een complexe materie is en daarom hebben we onze NBV bril (nuchter boeren/ burger verstand) bril opgezet. De belangrijkste vragen waar wij het antwoord op zochten waren:

- Waar gaat het om en wat betekent het?
- Waarom hier?
- Wat heeft Burgum eraan?

Waar gaat het om en wat betekent het?

Het blijkt te gaan om een vergister waar plantaardig en restafval ingaat met een grote hoogte . met aan de voor en achterkant een aantal onderdelen.

Dit stuk bedrijfsvoering is voor Burgum nieuw en is gepland voor de locatie van op het huidige terrein van Sonac Burgum. In ditzelfde bedrijventerrein is ook een overslag terrein voor Rendac Sumar is gevestigd. In Son leerden we dat de vergister onderdeel was van Ecoson. Kortom 3 bedrijven op hetzelfde bedrijventerrein die door een moederbedrijf met elkaar verbonden zijn, maar ieder hun eigen identiteit, eigen productieproces en eigen wet en regelgevend kader hebben.

De locatie van de vergister is voor ons lastig in te schatten, wel kan deze locatie naar ons idee wel bewerkstelligen dat zaken mogelijk gewenst en ongewenst aan het zicht onttrokken worden. De kleur groen lijkt mooi gekozen, maar in de omgeving op gaat deze installatie in geen geval zo bleek in SON.

Wat betekent het ?

Een vraag die vele aspecten naar boven haalt. Een aantal door andere partijen al uitvoerig benoemd. Vanuit Dorpsbelangen Burgum willen we een aantal kort nog benadrukken.

Geur en geluidsoverlast

Door alle informatie die we gekregen hebben zijn de zorgen over geur en geluidsoverlast **niet** weggenomen. De afgelopen weken hebben we meerdere malen de Sonac kunnen ruiken. Als dat binnen de norm is, hoe komt het dan in de toekomst met de extra van de vergister erbij?

In Son hoorden we dat veel onderdelen geluid maken. Daar was men gevestigd op een groot (industie)terrein, dat hier niet het geval is. We kunnen niet inschatten wat dit in Burgum betekent, maar hebben wel onze zorgen.

Antw Fumo: Door het treffen van maatregelen komt er op de beoordelingspunten in de huidige vergunning geen extra geur en geluid in de omgeving bij ten opzichte van de vergunde situatie.

Duurzaamheid

Uit de stukken halen we dat het energieverbruik toeneemt in plaats van afneemt. We hebben vragen over het gebruik van het opgewekte gas door Sonac. Uit de stukken blijkt dat er groen gas opgewekt wordt en afgegeven aan het net en er wordt grijs gas gebruikt in de bedrijfsvoering van Sonac. Het argument over de veiligheid van opslag kunnen wij maar ten dele volgen. Zeker in de vergelijking met groen opgewekte stroom met (particuliere) zonnepanelen moet toch ook eerst zelf gebruikt worden, waarna het restant (met strafkorting) het net op mag? Ook bij elektra is er nog bijna geen opslagmogelijkheid beschikbaar. Waarom wordt deze regel hier niet toegepast?

Antw Sonac: realiseert een kleine gasbuffer van 700 m3 om het systeem op druk te houden dus er is geen grote gasopslag. Een aansluiting op het gasnet is noodzakelijk om aanspraak te kunnen maken op subsidies en bijbehorende certificaten.

Waarom hier

In Burgum/ Sumar is Sonac reeds gevestigd met 9 verschillende verwerkingslijnen voor restafval. In Son hebben we gezien dat de 3 bedrijven Rendac, Sonac en Ecoson gezamenlijk op 1 terrein zitten. Deze indeling lijkt hier ook te ontstaan.

Daarbij vindt Dorpsbelangen Burgum het lastig om zaken te scheiden. Sonac is voor de

verwerking van dierlijke afval naar restproducten. De Groengasinstallatie zo leerden we in Son hoort bij Ecoson.

In de stukken wordt gezegd dat bedrijfsprocessen groener worden, maar hoe kan daar sprake van zijn als het onder een ander bedrijf valt wat tot op heden nog niet in Burgum gevestigd is? En wat betekent dit voor de toekomst van Burgum en Sumar? Een vergister wordt niet voor een paar jaar geplaatst.

Antw Sonac: Op het terrein van Sonac zijn op dit moment reeds verschillende bedrijfsentiteiten (o.a. Sonac, Hepac). De 10^e productielijn valt onder de totale inrichtingsvergunning van Sonac.

Voeding

Ook hebben we zorg over wat er in de vergister gaat. Bij de start is het groenafval dat niet meer voor consumptie geschikt. Wie bepaalt dit? Zijn deze eisen met voedselschaarste en hoge prijzen voor groente en fruit nog wel passend? Wat als straks deze richtlijnen aangepast worden en ook de lijn overig afval vanuit de veestapel afneemt?

Antw gemeente: In de (aangevraagde) vergunning wordt duidelijk aangegeven wat er wel in de Groengas Installatie mag (Swill en 'over de datum producten') en wat niet. Zo is mest bijvoorbeeld expliciet uitgesloten.

Werkgelegenheid

Daarbij hebben we begrepen dat de partij die afval kwijt wil, ook de afvoerstroom zelf regelt. Met andere woorden nu heeft Sonac Burgum een overschot en wordt dit door Burgummer ondernemers vervoerd. In de vergisteren komen afvalstromen van elders. Betekent dit dat de werkgelegenheid van bv de vervoerssector naar elders gaat en niet meer uit de omgeving van Burgum? Gaat dit dan ten koste van de werkgelegenheid in Burgum en omgeving?

Antw Sonac: Darling Ingredients, waar Sonac onderdeel van is, heeft onlangs het bedrijf DeJong Recycling in St. Nicolaasga overgenomen. Dit bedrijf verzamelt in de 3 noordelijke provincie swill in (over datum producten en restanten uit restaurants ed). Dit wordt op het bedrijf verwerkt en komt met gesloten tankwagens naar de Groengas Installatie. Sonac maakt daarbij gebruik van de bestaande transportpartners, waaronder Tiltrans.

CO2 en duurzaamheid

Ook maken we ons zorgen over de CO2 uitstoot. Een aantal jaren geleden stond Sonac in de top 100 van bedrijven met de meeste CO2 uitstoot.

We weten allemaal dat de CO2 footprint een groot mondiaal vraagstuk wordt en dat wetgeving ook aangescherpt kan worden. Hoe komt het hier? We merken dat ketenverantwoordelijkheid niet meer gaat over het aantal vervoerskilometers en vervoersbewegingen maar over CO2 en dus over het type fossiele brandstofauto (klassen 6) of emissieloos. Hoe zit dat hier? Wat zijn de mogelijke gevolgen voor de omgeving?

Antw Fumo: Geen extra verkeer. CO2 uitstoot geeft geen aanleiding de vergunning te weigeren. Emissies naar de lucht passen binnen de relevante kaders

Water en water kwaliteit PM kanaal

Ook maken we ons ook zorgen over het water. Indien de vergister er komt zullen er veel reststoffen met een hoog vochtgehalte worden aangevoerd. Gedurende bewerking wordt dit water onttrokken en via de waterzuivering geloosd op het PM kanaal. We hebben begrepen dat hierdoor

het kan zijn dat er geen ijs meer in het kanaal komt. Er wordt nl water geloosd met een temperatuur van 28 graden Celsius. De normen schijnen dit goed te vinden. Hoe de onderwater bewoners van het kanaal, aanpandige plassen, sloten etc dit vinden kunnen we helaas niet aan hen vragen. De voorbeelden zijn er echter genoeg zoals berichtgeving over dode vis bij de Domofabriek in Bedum. Dit punt baart ons zorgen. Daarbij komt ook dat deze waterstroom altijd door moet gaan, anders heeft Sonac een probleem in de bedrijfsvoering. Met andere woorden 1x ingezet is het blijvend

Antw Fumo: De aanvraag is voor advies voorgelegd bij Wetterskip Fryslan. Het is niet nodig de vergunning voor het lozen aan te passen. De lozingen passen binnen de vergunde situatie.

Tot slot

Zoals u gelezen hebt in de brief van 20 september van Dorpsbelangen Burgum maken wij ons zorgen. We benadrukken de noodzaak om de leefbaarheid te behouden en pleiten voor meer onderzoek en het openhouden van mogelijkheden voor woningbouw. Tot slot vragen we ons af wat de voordelen op lange termijn zijn voor Burgum en haar inwoners. We zijn voor duurzaamheid, maar vragen ons af of het proces in de biovergister daarin bijdraagt, zeker in deze leefomgeving.

Daarbij kijken we ook nog wat verder. Burgum lijkt gewenst en ongewenst een centrumrol te vervullen in oplossingen voor de duurzaamheid en in het kader van het landsbelang.

Denk hierbij aan

- de gaswinning door Vermillion bij de oostkant Nieuwstad (wel dichtbij voor de vraag van Sonac).
- De ontwikkelingen bij de Engie centrale qua zonnepark, extra trafostations etc
- Noordoost uitbreiding waterwinning Vitens station Noord Burgum
- Noordkant aanleg 380 kv hoogspanningstracee voor stroom van windmolenpark boven schier naar randstad
- Centrale As aan de westkant

een mogelijke Vergister aan de zuidkant.

Belangrijke zaken die allemaal via de provincie en onze gemeente gaan, maar wat levert het Burgum en haar inwoners nu op en op lange termijn? Kunnen we het mooie dorp in tusken Wald en wetter blijven met groeipotentie of blijft er niks van over?

Antw gemeente: Het initiatief van de Groengas Installatie dient plaats te vinden binnen de bestaande (revisie) vergunning van Sonac. Door dit initiatief verandert er niets aan de groeipotentie van Burgum.

Kortom beste leden van de raad en andere betrokkenen. We bewonderen het initiatief wat er ligt en zien de kans. Tegelijk hebben we veel vragen en we merken ook dat onrust oplevert. Daarom het dringende verzoek om de verklaring van geen bedenkingen groengasinstallatie niet nu af te geven. Bij twijfel niet oversteken leren we onze kinderen... en zijn twijfels en bedenkingen zijn er bij uw inwoners voldoende aanwezig.

Namens Dorpsbelangen Burgum

Bijlage

brief Dorpsbelangen Burgum 20 september 2023

Roggegers 19 | 9251 TL Burgum | T 0511 – 465714 | www.burgum.nl
K.v.K. Leeuwarden nr. 40002170 | Rabobank nr. 3209.71.309